

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA-IULIA ȘI SIBIU

PREȚUL INSERȚIUNILOR:

Un cm² 60 bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător. Inserțiunile se adresează ADMINISTRĂȚIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai nr. 35

ARTICOLELE ȘI CORESPONDENȚA

se adresează REDACȚIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai nr. 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază. — Scrisorile nefrancate se refuză.

ABONAMENTUL:

Pe un an: 24 lei
Pe 6 luni: 12 lei
Pe 3 luni: 6 lei

Credința noastră

20. Comunitatea iubirii și a drepteii rînduiei

Biserica, „întrupare” a lui Hristos, fiind și nevăzută și văzută, este, pe de o parte, unire harică cu Hristos în Dubul Sfânt și unire în Hristos a tuturor mădularelor ei. Pe de altă parte este așezământ (instituție) văzut, care are anumite rînduiei, date de Mîntuitorul și împlinite în Biserică de Sfinții Apostoli. Partea nevăzută și partea văzută sînt nedespărțite, căci harul se transmite prin cele văzute și cele văzute ne înalță la cele nevăzute.

a) Unitatea dintre cele două părți se poate vedea și dacă privim lucrurile din punctul de vedere al iubirii. „Dumnezeu (Tatăl, Fiul și Sfîntul Duh) este iubire” (I Ioan 4, 8). Cele trei persoane ale Sfintei Treimi: Tatăl, Fiul și Dubul, una sînt, o dumnezeire, Biserica e „chipul” unității Sfintei Treimi, căci și Biserica are multe mădulare, dar în Hristos ele sînt una.

Iubirea lui Dumnezeu se îndreaptă spre noi, se revarsă în noi. Iubirea aceasta s-a arătat în chip deplin în Iisus Hristos, care „și-a pus sufletul său pentru noi” (I Ioan 3, 16; Ioan 10, 15, 18).

La iubirea lui Dumnezeu față de noi, răspundem cu iubirea noastră față de El și astfel prin iubire ne unim cu Dumnezeu și în iubirea lui Dumnezeu ne iubim și ne unim și unii cu alții, iubim și Biserica lui Hristos, care e comunitatea iubirii divin-umane.

Iisus Hristos, „capul Bisericii”, „a iubit Biserica și s-a dat pe sine pentru ea, ca să o sfințească... (și) să o înfățișeze sieși Biserica slăvită, neavînd pată sau zbîrcitură sau altceva de acest fel, ci ca să fie sfîntă și fără prihană” (Efeseni 5, 23, 25—27). Hristos este „mirele” Bisericii. Biserica este „mireasa” lui Hristos (Apoc. 21, 2, 9; 22, 17). De altfel — după tilcuirea Sfinților Părinți — Mirele și Mireasa, care își mărturisesc iubirea curată și veșnică în Cîntarea Cîntărilor (V. Testament), închipuie pe Hristos și Biserica. De aici iubirea dintre Hristos și Biserica, grija lui Hristos față de Biserica și supunerea Bisericii față de Hristos (Efeseni 5, 29, 24), căci în Biserica, prin Biserica lucrează Hristos însuși la mîntuirea noastră. De aici și iubirea lui Hristos față de toate mădularele Bisericii și iubirea noastră față de Hristos, față de Biserica și față de fiecare mădular al Bisericii.

La temelia Bisericii — comunitate a iubirii — e iubirea lui Dumnezeu, iubirea lui Iisus Hristos, ce se revarsă în Dubul Sfânt și ne adună, ne unește într-un „trup”, într-o comunitate, într-o Biserică. La iubirea lui Hristos Biserica răspunde cu iubirea ei față de Hristos. Iar mădularele Bisericii se împărtășesc deopotrivă de iubirea lui Hristos și de iubirea Bisericii. Dacă Dumnezeu este Tatăl nostru, care a dat pe Fiul Său, pe Iisus Hristos pentru mîntuirea noastră, Biserica, „mireasa lui Hristos”, este „mama” noastră, căci Hristos ne naște la viața cea nouă în Biserica, prin Biserica. De aceea, precum Fiul s-a născut în veșnicie din Tatăl și la plinirea vremii după trup din Fecioara Maria cu bunăvoința Tatălui și umbrirea Dubului Sfânt, așa și noi ne naștem (prin Sf. Botez) prin revărsarea harului divin de la Tatăl (prin Fiul în Dubul Sfânt) în Biserica, mireasă a lui Hristos și mama noastră spirituală. Așa cum Hristos este Fiul Tatălui și fiul Fecioarei (Maicii Domnului), așa și noi sîntem fiii Tatălui după har (în Hristos și în Dubul Sfânt) și fiii Bisericii, mama noastră cea duhovnicească.

De aceea, dacă iubim pe Tatăl trebuie să iubim și Biserica — mama noastră; dacă iubim pe Hristos, mirele Bisericii, trebuie să iubim și Biserica — mireasa lui Hristos; dacă iubim pe Hristos, capul

Bisericii, trebuie să iubim și Biserica — „trup al lui Hristos”. Nu poți zice iubesc pe Tatăl, pe Hristos, dar Biserica n-o iubesc. Cine iubeste pe Tatăl și pe Hristos iubeste și Biserica și cine iubeste Biserica, iubeste și pe Hristos. Căci Hristos, capul Bisericii, și Biserica, trup al lui Hristos, sînt una, precum capul și trupul formează omul întreg. De aceea, cel ce se desparte de Biserica se desparte de Hristos, precum s. ex. degetul care a fost tăiat de la mîna, nemaivînd legătură cu trupul (în cazul credinciosului, cu Biserica), nu mai are legătură nici cu capul (Hristos), pe cînd degetul care n-a fost tăiat are legătură cu celelalte degete (mădulare), cu trupul (Biserica) și cu capul (Hristos) și așa are viață înrînsul. Se cuvine dar ca fiecare mădular al Bisericii să iubească Biserica și să o cîstească, să slujească Bisericii și să jertfească pentru Biserica — așa cum Hristos a iubit Biserica și sufletul Său și-a pus pentru ea —, să fie un fiu vrednic al Bisericii. De asemenea se cuvine ca fiecare fiu al Bisericii să iubească pe frații săi, să-i ajute așa cum în trup se ajută mădularele unul pe altul.

b) Iubirea, care își are izvorul în Iisus Hristos și care e înăuntrul sufletului nostru, deci necunoscută oamenilor, nu trebuie să rămîna închisă în suflet, ci trebuie să se arate prin fapte, să se arate și în lucrări văzute.

Mîntuitorul însuși spune: Acela mă iubeste care „are poruncile mele și le păzește”. „Dacă mă iubeste cineva, va păzi cuvîntul meu și Tatăl meu îl va iubi și vom veni și locaș la el vom face”. Iar „cel ce nu mă iubeste nu păzește cuvintele mele” (Ioan 14, 21, 23—24). „Din aceasta cunoaștem că iubim pe fiii lui Dumnezeu, dacă iubim pe Dumnezeu și împlinim poruncile Lui. Căci dragostea de Dumnezeu aceasta este: să păzim poruncile lui” (I Ioan 5, 2—3). Deci adevărata dragoste de Dumnezeu, de Hristos, este numai aceea care se arată în împlinirea poruncilor date de Mîntuitorul, în păzirea cuvintelor Lui. Aceste „cuvinte” și „porunci” ale Domnului sînt învățăturile și orînduirile, pe care Hristos le-a dat Sfinților Apostoli, ca ei să știe cum să lucreze în Biserica lui Hristos, după rînduială, pentru că Dumnezeu nu este al neorînduiei ci al rînduiei. De aceea, Biserica lui Hristos, în calitate de comunitate a iubirii, este totodată și așezământ văzut, cu anumite rînduiei, care sînt date de Mîntuitorul, pentru că dragostea se arată în lucrarea din afară și rînduiala îndrumează dragostea pe calea cea dreaptă, cea după voia și asemănarea lui Hristos. Aceste rînduiei nu au fost date Bisericii numai pentru vremea Sfinților Apostoli, ci pentru toate veacurile. Ele sînt porunci dumnezeiești, care nu se schimbă. Dragostea nu e anarhie, nu e împărțire în grupuri și grupulețe, care se ceartă și se vrăjmășesc. Dragostea e cheagul care ne ține la un loc, ne unește într-o Biserică și ne cheamă să împlinim poruncile Domnului, să păzim unitatea Bisericii prin supunerea față de rînduiele ei, față de disciplina ei.

Intre aceste rînduiei avem cele privitoare la ierarhia bisericească și la credincioși, la Sfintele Taine și sfintele slujbe, la viața morală, la disciplina bisericească ș. a. Acestea sînt semne văzute (prin care se transmit cele nevăzute) ale adevăratei Bisericii a lui Hristos, prin care Hristos însuși ni se împărtășește în Biserica Lui cea sfîntă.

c) Biserica este „una, sfîntă, sobornicească și apostolească” (Credeul art. 9).

Ea este una, pentru că unul este Dumnezeu, unul este Iisus Hristos, unul este Dubul Sfânt, unul este

(Continuare în pag. 3)

Sfintele icoane

În sînul Bisericii Ortodoxe, învățătura despre sfintele icoane și cinstirea adusă lor, se bucură de prețuire. De fapt, ne găsim aici în fața unei Teologii a sf. icoane și a unui cult al acestora, în toată puterea cuvîntului.

Sf. icoane sînt reprezentări (închipuiri) — prin zugrăvire — ale chipului lui Dumnezeu, al lui Iisus Hristos, al Sfîntului Duh, al Sf. Îngeri sau al Sfinților.

Teologia ortodoxă a sf. icoane are prima grijă să sublinieze faptul că ele nu sînt: Dumnezeu, Iisus Hristos, Sfîntul Duh etc., ci ele îi reprezintă numai — pe aceștia. De unde rezultă că creștinul ortodox nu se închină lemnului, metalului, pînzei, adică materialului din care sînt făcute, ci celui zugrăvit pe ele.

Pe de altă parte, atît practica (cultul lor) cît și teologia au scos în plin relief importanța și rolul deosebit al sf. icoane în viața credinciosului ortodox: ele țin credința și evlavia, făcînd viu în suflet chipul celui zugrăvit pe ele. Astfel, prin venerarea sf. icoane, credinciosul ortodox își exprimă iubirea și adorația față de Dumnezeu, cinstea pe care o datorăm celui zugrăvit pe ele.

Învățătura și practica ortodoxă în legătură cu sf. icoane are temeiuri atît în Testamentul Vechi, cît mai ales în Testamentul Nou.

Încă în Vechiul Testament, Dumnezeu a poruncit să se facă — la templu — figuri sau chipuri avînd aceeași semnificație ca și sf. icoane. A se vedea — în acest sens — cu deosebire Ieșire 25, 18—22; 26, 31; 36, 8. Căci cu toate că — prin prima poruncă a Decalogului — a oprit răsplat închinarea la idoli, totuși Dumnezeu a poruncit să se facă chipuri de heruvimi (Ieșire 20, 3—5; Deut. 4, 15—20).

De aici rezultă că chipurile de heruvimi nu sînt idoli. Pentru că idoli sînt chipuri cioplite, despre care se crede și se susține că ar fi dumnezei. Idolatrii, adică cei ce se închină la idoli, cred că idoli sînt aievea zeul cutare sau cutare. Or, chipurile de heruvimi — și la fel cu ele sf. icoane — nu sînt înșiși heruvimii sau respectivii Sfinți, ci reprezintă — numai — chipul acestora.

Astfel, nu este de mirare că aceste chipuri sau icoane ale Testamentului Vechi se bucurau de mare cinstire, fiindenerate. (A se vedea dovezi în acest sens, la: Iosua 7, 6; III Regi 3, 15; Ps. 137, 1; Ieșire 30, 1, 6, 8; 27, 20—21). Pe lîngă aceasta, cinstirea acestor chipuri ale Testamentului Vechi n-a fost condamnată de către Mîntuitorul sau de către Sfinții Apostoli. Dimpotrivă, ei înșiși se rugau la templu și cinsteau toate acele așezăminte ale acestuia, care nu aveau alt rost decît prefigurare pentru Testamentul Nou.

Zarafilor alungați de El din templu, Mîntuitorul le-a spus: „Nu este, oare, scris: Casa mea casă de rugăciuni se va chema, la toate neamurile?” (Marcu 11, 17).

Sf. Apostol Pavel mărturisește: „M-am suit la Ierusalim ca să mă închin” (Fapte 24, 11). Prin urmare, Apostolul neamurilor s-a închinat în templul din Ierusalim, în care chipurile de heruvimi se bucurau de mare cinstire.

Nu ocolim a recunoaște faptul că în Testamentul Vechi nu au fost îngăduite alte icoane afară de cele ale heruvimilor. Aceasta se datorește următoarelor motive:

a) Credincioșii din Testamentul Vechi erau cu totul înclinați către închinarea la idoli. În consecință, printr-o mai amplă practicare a cinstirii sf. icoane s-ar fi ajuns la periclitarea închinării celei adevărate prin alunecarea pe povîrnișul idolatriei. Ceea ce confirmă faptul că — deși nu aveau alte

(Continuare în pag. 2)

Vizita Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului la Episcopia ortodoxă română misionară în America

Între 14 mai — 17 iunie a.c., Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului a vizitat mai multe parohii ortodoxe române din S.U.A. și Canada, fiind invitat al Prea Sfințitului Victorin Ursache, Episcop al Episcopiei ortodoxe române misionare în America.

Astfel, în 16 mai a.c. Î. P. S. Sa a slujit împreună cu P. S. Victorin la biserica „Pogorîrii Duhului Sfânt” din Windsor (Canada), cu ocazia sărbătorii a 25 de ani de păstorie la această biserică a P. C. prot. Gheorghe Nan. Intrucît părintele Gh. Nan a fost concomitent și preot și muncitor, Î. P. S. Sa a vorbit despre împletirea — după pilda Sf. Apostol Pavel — a muncii manuale cu slujirea preoțească, subliniind că aceasta este o tradiție a preoțimii ortodoxe române.

La agapa ce a urmat, au luat parte dl ambasador Bucur Șchiopu, P. S. Victorin, dl Președinte Paul Martin, primarul orașului, preoți și profesori anglicani, romano-catolici etc.

În 23 mai a.c., Î. P. S. Sa a slujit Sf. Liturghie la biserica „Sf. Constantin și Elena” din Edmonton (Canada), unde e preot paroh Mircea Panciuk. Predica zilei a fost axată pe ideea unității în dragostea lui Iisus Hristos ca fii ai aceleiași Biserici străbune și ai aceluiași popor român.

La agapă au participat: dl consul Bănică de la Ambasada română, primarul orașului, profesori universitari, preoți ortodocși și ai altor culte. A urmat un program de dansuri al tinerilor români.

În 24 mai au fost vizitate cele două biserici din Boian, sat de fermieri români.

În zilele următoare s-au făcut vizite la: primarul orașului, guvernatorul provinciei, universitate și alți credincioși ortodocși.

În 30 mai a.c., Î. P. S. Sa a slujit Sf. Liturghie și a predicat la biserica „Sf. Gheorghe cel Nou” din East Chicago, preot paroh fiind P. C. prot. stavr. Ioan Bugariu.

La 6 iunie a.c. a slujit Sf. Liturghie la biserica „Sf. Treime” din Detroit. Fiind praznicul Rusalilor, Î. P. S. Sa a vorbit despre sfințirea limbilor prin pogorîrea Duhului Sfânt. De aici prețuirea limbii române, „limba vechilor cazanii”, prin care ne arătam ca ortodocși români, păstrînd legătura cu strămoșii și cu poporul român.

În 13 iunie a.c. Î. P. S. nostru Mitropolit a slujit Sf. Liturghie cu P. S. Episcop Victorin la biserica „Sf. Învierie” din Hamilton (Canada), unde slujește preotul paroh Nicolae Ciurea. Fiind Dumineca tuturor Sfinților, Î. P. S. Sa a vorbit despre Sfinții români, Sfinții ardeleni, cu chemarea de-a fi vrednici urmași ai Sfinților noștri, prin păstrarea credinței și tradiției ortodoxe române.

Aici a fost înmînată d-lui Barbu, dirijor timp de 30 de ani al corului, distincția dată de Prea Fericitul Părinte Patriarh Justinian.

A urmat apoi un program artistic, la care un grup de tineri în costume naționale au prezentat dansuri populare românești.

Credincioșii din S.U.A. și Canada, fiind buni cetățeni ai patriei actuale, sînt totodată păstrători ai legii strămoșești, ai limbii și datinilor române, legați de Biserica Ortodoxă Română și de țara noastră.

În 16 iunie a.c., Î. P. S. Sa însoțit de P. S. Victorin, a vizitat, la New-York, Arhiepiscopia ortodoxă greacă și Consiliul național al Bisericilor creștine din S.U.A.

Vizita Î. P. S. nostru Arhipăstor la Episcopia ortodoxă română misionară în America a constituit un potrivit prilej pentru manifestarea și întărirea unității românilor ortodocși în legea strămoșească, în păstrarea bunelor tradiții românești și în sporierea legăturilor frățești cu Biserica Ortodoxă Română, cu Patria de obîrșie, cu poporul român.

Pr. F. Costea

brațele sale pe pruncul Iisus, care a fost dus la templu de Sf. Fecioară la 40 de zile după naștere (Luca II, 29—32). Cîntarea aceasta exprimă împăcarea și liniștea pe care o dădea sufletelor nădejdea apropiatei veniri a Mîntuitorului. Se apropia ziua cînd Mîntuitorul lumii trebuia să apară între oameni.

La apolisul Vecerniei se amintesc părinții Maicii Domnului, Ioachim și Ana, care reprezintă omenirea Vechiului Testament și cu care se sfîrșește epoca Legii Vechi. Cu venirea Mîntuitorului începe Legea cea Nouă, Legea harului și a mîntuirii.

Vecernia este una dintre cele mai frumoase slujbe bisericesti la care trebuie să participe toți credincioșii. Creștinii de azi ne bucurăm de venirea Mîntuitorului în lume, care ne-a adus învătătura Sa cea sfințită, pe care trebuie să o cunoaștem și să o urmăm pentru a ne face părtași de fericirea pe care o dă fiilor Săi iubiți.

Al. Moisiu

Sfintele icoane

(Urmare din pag. 1)

icoane decît chipurile de heruvimi — totuși s-a căzut în această greșală. În acest sens, este destul să inducem aici cazul cu șarpele de aramă: „Și (Ezechia) a stricat șarpele cel de aramă, pe care-l făcuse Moise; chiar pînă în zilele acelea fiii lui Israel îl tîmîiau și-l numeau Nehuștan” (IV Regi 18, 4).

b) Credincioșii din Testamentul Vechi nu cunoșteau în întregime adevărul despre Sfînta Treime, ci aveau o idee numai despre Dumnezeu-Tatăl. În consecință, ei nu-și puteau reprezenta în icoane celelalte două Persoane ale Sfîntei Treimi. Or, Dumnezeu a rînduit în acest fel lucrurile pentru ca credincioșii Testamentului Vechi să nu cadă în politeism (închinare la mai mulți dumnezei). Căci evreii erau înclinați spre această greșală și — pe lîngă aceasta — erau înconjurați de popoare politeiste, de la care puteau ușor să se molipsească de politeism.

c) În Testamentul Vechi nu existau Sfinți, ci numai „drepti”, care — și ei, ca toți din Testamentul Vechi — stăteau sub blestem (pînă la pogorîrea Domnului nostru Iisus Hristos la iad). Ca atare, nici ei nu puteau fi venerați în cadrul cinstirii sf. icoane!

În schimb, în Noul Testament, cultul sfințelor icoane și Teologia sf. icoane, care justifică acest cult, au luat o amploare care îndreptățește deplin poziția Bisericii Ortodoxe în această chestiune.

Testamentul Nou condamnă idolatria, iar închinarea la sf. icoane o admite clar și ferm. Aceasta pentru că în practicarea cultului sau a cinstirii sf. icoane, nu se cinstește — cum este cazul în practicarea închinării la idoli — lemnul sau — peste tot — materia din care sînt făcute. Prin urmare, cînd se închină la sf. icoane, credinciosul ortodox nu comite păcatul idolatriei! Căci el, cînd se închină la sf. icoane, nu zice: „Icoană sfințită, mîntuiește-mă, pentru că nu se închină la materia din care este alcătuită icoana respectivă, ci Sfîntului zugrăvit pe ea.

De unde rezultă cu claritate că sfințele icoane nu pot fi considerate ca idoli și tratate ca atare. De asemenea, cultul sf. icoane nu poate fi considerat ca idolatrie. Căci idolatria este cu totul altceva: un păcat greu săvîrșit împotriva Dumnezeului adevărat. De aceea și este ea interzisă atît de categoric: „Fiind deci neamul lui Dumnezeu, nu trebuie să socotim că dumnezeirea este asemenea aurului sau argintului sau pietrei cioplite de meșteșugul și de gîndirea omului” (Fapte 17, 29).

Sesizat de atitudinea Sf. Apostol Pavel cu privire la idolatrie, argintarul Demetriu din Efes afirmă: „Și voi vedeți și auziți că nu numai în Efes, ci aproape în toată Asia, Pavel acesta, convîngînd, a întors multă mulțime, zicînd că nu sînt dumnezei cei făcuți de mîini” (Fapte 19, 26).

Tot împotriva idolatriei și a idolilor, același Apostol Pavel se pronunță în felul următor: „Căci aceasta s-o știți bine, că nici desfrînat, sau necurat sau lacom, (care este un închinător la idoli) nu are moștenire în împărăția lui Hristos și a lui Dumnezeu” (Efeseni 5, 5). De asemenea: „Nu vă amăgiți: Nici desfrînații, nici închinătorii la idoli... nu vor moșteni împărăția lui Dumnezeu” (I Cor. 6, 9—10).

Rezultă concluzia următoare: Atît în Testamentul Vechi, cît și în Testamentul Nou, se interzice clar și categoric idolatria (închinarea la idoli). În schimb, cultul sau cinstirea sf. icoane — întrucît nu este idolatrie, ci închinare în sensul pur și propriu-zis al cuvîntului — este admisă în mod limpede și ferm!

C. Sirbu

VECERNIA

Vecernia este una dintre cele șapte laude bisericesti și face parte din rugăciunea obștească a Bisericii. Vecernia se săvîrșește prin mijlocirea preotului, în biserică, după anumite rînduiri fixe și la anumite ceasuri ale zilei. Prin această slujbă obștea credincioșilor se roagă pentru folosul lor, a întregii comunități, aducîndu-i lui Dumnezeu cîntări de laudă și de proslăvire. Se săvîrșește de obicei la sfîrșitul zilei ca o slujbă de mulțumită lui Dumnezeu că am încheiat cu bine încă o zi din viața noastră și îi cerem ajutorul pentru a petrece în bună pace noaptea care vine.

Rînduiala Vecerniei ne aduce aminte și de răstîgnirea Mîntuitorului și de punerea Lui în mormînt care s-a întîmplat seara.

Cuvîntul Vecernie este cuvînt de origine slavonă și însemnează slujba de seară.

La început, Vecernia se săvîrșea după asfințitul soarelui, cînd apărea luceafărul de seară și se aprindeau lumînările prin case. Azi, de obicei se săvîrșește cam pe la ora 4 după masă. În timpul Parosimilor Vecernia se împreună cu Liturghia darurilor mai înainte sfințite. În ajunul Crăciunului și al Bobotezii, în Joia și Sîmbăta din Săptămîna Patimilor, se unește cu Liturghia Sf. Vasile cel Mare.

Unele părți ale Vecerniei în cursul anului bisericesc se schimbă după importanța sărbătorii. Așa se face că avem rînduiala Vecerniei pentru sărbători, pentru zile de lucru, care e mai redusă, pentru zilele de sîmbătă și alte Vecernii.

În mai toate aceste feluri de Vecernii rînduiala generală a slujbei rămîne aceeași.

În cele ce urmează vom explica pe scurt unele părți mai cunoscute din rînduiala Vecerniei.

La începutul slujbei preotul dă binecuvîntarea din altar: „Binecuvîntat este Dumnezeu nostru, totdeauna, acum și pururea și în vecii vecilor”. După: „Veniți să ne închinăm...”, care se zice de 3 ori, urmează Psalmul 103: „Binecuvîntează suflete al meu...”. Psalmul acesta prin cuprinsul lui ne aduce aminte de crearea lumii și ne arată totodată și purtarea de grijă a lui Dumnezeu față de lume și față de toate făpturile Sale.

În timpul citirii acestui Psalm, preotul, ieșind din sf. altar, stă în fața sfințelor uși și citește cele 7 rugăciuni ale luminilor, prin care cere de la Dumnezeu îndreptarea noastră pe calea Domnului, să umblăm întru adevărul Lui, să învelească inimile noastre ca să ne temem de numele Lui și să dăm mărime numelui Său celui Sfînt. În rugă-

ciunea a 7-a preotul se roagă ca Dumnezeu să primească rugăciunea noastră cea de seară și să ne dăruiască noaptea care vine în liniște și pace. Citirea acestor rugăciuni afară din altar închipuie a-lungarea omului din raiul pămîntesc și dorința și suspinul lui de a-l regăsi pe Dumnezeu.

După citirea acestor rugăciuni urmează o ectenie, o rugăciune stăruitoare, prin care îl rugăm pe Dumnezeu să ne fie milostiv și să reverse asupra noastră darurile Sale cele bogate: pacea și unirea tuturor, bună-întocmirea văzduhurilor, îmbelșugarea roadelor pămîntului. Totodată ne rugăm și pentru conducătorii Bisericii, pentru conducătorii țării noastre, pentru cei bolnavi și pentru a fi izbăviți de toată mînia, primejdia și nevoia.

Urmează apoi catisma de rînd care e formată din mai mulți Psalmi. Catismă se citește mai ales în mănăstiri, cînd slujba e împreună și cu Priveghere. Partea aceasta a Vecerniei simbolizează timpul din Legea Veche în care omenirea a fost pregătită de Dumnezeu pentru venirea Mîntuitorului prin scrierile patriarhilor și ale proorocilor.

Psalmul 140: „Doamne strigat-am...”, ca și Psalmul 141, 129 și 116, sînt Psalmi de seară și cuprind în versurile lor starea de deznădejde a omului care se găsește departe de Dumnezeu și strigă către El ca să-i asculte rugăciunea. Urmează, după cîntarea stihirilor, vohodul sau Întrarea mică, cu cădelnița. Ieșirea, și apoi intrarea preotului în altar, simbolizează pogorîrea Mîntuitorului pe pămînt, unde a luat firea noastră și înălțarea Lui iarăși la ceruri.

Căderea care se face acum, ca și cea de la „Doamne strigat-am...”, prin fumul de tămîie, simbolizează rugăciunea noastră care trebuie să se înalțe către Domnul neîncetat. Fumul de tămîie mai însemnează și darurile Sf. Duh care se pogoră asupra noastră.

O parte însemnată a Vecerniei este imnul „Lumină lină”, care se cîntă sau se citește după vohod. Este unul dintre vechile imne creștine, care au intrat în uzul liturgic probabil pe timpul discuțiilor privitoare la Sf. Treime. În acest imn este amintit Hristos „lumina cea lină a slavei Tatălui ceresc”, este amintită distincția celor trei persoane ale Sf. Treimi și este proslăvită unitatea lor.

Un moment important în rînduiala Vecerniei este și cîntarea dreptului Simeon: „Acum slobozește pe robul Tău, Stăpîne...”. Este cîntarea bătrînului Simeon cînd acesta întîmpină și ține în

23 AUGUST

20. Comunitatea iubirii...

(Urmare din pag. 1)

Data de 23 August 1944 stă ca o piatră botanică în istoria milenară a poporului nostru.

Cu fiecare 23 August ne săgetează mintea și inima acele eforturi care s-au consumat spre înfăptuirea actului măreț ce proiectează peste veacuri trăinicia României, de creștere materială și spirituală, de progres și de civilizație, de cultură tot mai înfloritoare, de bunăstare și de curată bucurie pentru toți cetățenii Patriei noastre. Ziua aceasta ni-i amintește, în esența ei, pe toți acei, intrați în istoria zbuciumată a poporului nostru, care au luptat și s-au jertfit pentru eliberarea României de sub jugul fascist, pentru înstăpânirea poporului român la el acasă, pentru ca acest popor să devină stăpîn asupra propriei sale soști, asupra bogățiilor și frumuseților lăsate din moștrămoși spre înmulțire și perpetuare în veșnicie. Ea — ziua aceasta — face să crească în noi sentimente de adîncă și pioasă recunoștință față de fiii poporului nostru, care, în frunte cu puternica coaliție antiblăteristă, au dus la izbînda binelui asupra răului, la biruința libertății asupra samavolniciei și asupririi. În mod deosebit sentimentul nostru recunoscător se răsfrînge, în toată puritatea lui, asupra celor peste 170.000 de ostași români care s-au jertfit în luptele împotriva cotropitorilor fasciști.

Dar 23 August 1944 a însemnat și însemnează o deschidere largă spre realizări epocale în istoria poporului nostru, o deschidere spre înfăptuiri tot mai mărețe și în toate domeniile vieții lui, o perspectivă de afirmare în interiorul și înafara granițelor sale. Această dată a dus la proclamarea Republicii Populare Române, mai apoi a născut Republica Socialistă România, Patria visată de luptători dirji și iubită de noi toți, Patria în căldura căreia muncim și pe care o vom mîndră între toate țările lumii. Și de pe acum e mîndră și va fi încă mai mult ridicată în înflorire prin strădanii neodidnitate ale fiilor ei osirduitoari.

Așa de pildă, agricultura a fost săltată într-o ipostază modernă și țărănimea, sprijinită de clasa muncitoare, a ieșit din izolare, participînd, azi, la

o viață pleneră, la o viață în care munca ei însemnează îndestulare pentru sine și pentru toți ostentorii din Patria noastră. Ca efect al actului de la 23 August, în țara noastră stau pe prim plan preocupările în ceea ce privește organizarea învățămîntului, viața culturală și științifică. Oameni de știință români participă în acivități pe plan internațional.

Republica Socialistă România se prezintă azi, în fața noastră, ca un imens șantier prin care industria și constructorii materializează importante lucrări. Mai mult decît toate, ele se fac evidente în gigantul de la Porțile de Fier, în hidrocentralele de pe multe curgeri de ape, în construcții de fabrici și uzine noi, în ridicarea de blocuri și orașe noi, în fășii peste ape ca acea dintre Giurgeni—Vadul Oii etc.

Dar prestigiul țării noastre a cîștigat și continuă să cîștige un loc de frunte și pe plan mondial, datorită conducerii înțelepte care îi îndreptează pașii, avîndul în frunte pe Domnul Președinte al Consiliului de Stat, Nicolae Ceaușescu. Astfel, țara noastră continuă să ducă politica de pace și colaborare cu toate statele, indiferent de așezarea lor politică și socială — în primul rînd cu statele socialiste — care ne-a cîștigat stima și încrederea tuturor popoarelor lumii.

*

Se știe bine că Biserica Ortodoxă Română a stat în permanență alături de poporul român și că ea s-a bucurat în mod sincer de toate izbînzile lui pe plan istoric, cultural și social.

Din perspectiva ei, ea salută acest progres, preoții și credincioșii ei manifestîndu-și încrederea în toți factorii care cheazășuiesc prosperitatea poporului român. Ei, preoții și credincioșii Bisericii noastre, mărturisesc din nou atașamentul lor depin față de Patria noastră și conducătorii ei înțelepți, străduindu-se ca — la locurile lor de muncă și în societate, prin cinstea, hărnicia și cumînțema lor — să fie fii vrednici ai poporului român.

D. Călugăr

Badea Gheorghe Cîrțan

Se împlinesc, la 7 august 1971, 60 de ani de la stingerea din viață a lui Badea Gheorghe Cîrțan.

Să vedem în puține rînduri viața acestui cioban, desprins de lîngă oi, dintre poieni și brazi și plecat în lumea largă să afle obîrșuile neamului său, iar, mai apoi, să poarte în desagi cărți pentru luminarea țaranilor români.

Badea Cîrțan s-a născut în Oprea-Cîrțișoara, din ținutul Făgărașului.

Ciobanii din acest ținut treceau adesea cu turmele lor în Țara Românească, iar unii și mai departe.

Tînărul cioban Gheorghe Cîrțan, cînd s-a hotărît să treacă în Muntenia, mergea de fapt pe urma celor de dinainte de el, a străbunilor ce se simțeau mereu stăpîni pe apele, pe munții și pe șesurile acestei țări.

Primele slove le învătă de la un alt cioban, săcelean, Ion Cotigă, asociat lui la păstorirea unei turme de oi, pe Bărăgan. În această privință, cartea de căpătîi i-a fost Sf. Scriptură.

La 25 de ani, Cîrțan citea orice carte. Istoria Românilor sub Mihai Viteazul, cartea lui Bălcescu, l-a impresionat îndeosebi.

Participă voluntar la războiul din 1877. Este recrutat apoi și trimis la un regiment din Bosnia-Herțegovina. Pleacă la Viena, pentru a vorbi cu împăratul, care nu-l primește. De aici, încetează viața ciobanului și începe viața lui Badea Cîrțan.

Citește Cronică Românilor a lui Gh. Șincai. Recitește cartea lui Bălcescu. Pleacă la București, pentru a vedea statuia lui Mihai Viteazul. Întîlnește pe V. A. Urechia și N. Iorga, care-l ajută la lămurirea pentru sine a unor probleme istorice.

Ia apoi marea hotărîre: va merge la Roma ca să vadă pe strămoșii daci și romani de pe Columnă. Neavînd bani, el pleacă pe jos. Frumos spune Iorga: „Noi cetim și credem; ei, oameni de țară, trebuie să vadă oameni și lucruri, dar credința care iese din această atingere a realității însăși, se preface în siguranță. Badea Cîrțan nu știa decît românește, dar el era sigur că toți frații latini înțeleg, sînt dator a înțelege accentele lui latine”.

La Roma stă patru săptămîni. Primele nopți le doarme chiar lîngă Columna lui Traian. Acest fapt este aflat și trezește în Italia multe simpatii pentru noi. Devine celebru la București. Pleacă acasă, la Cîrța. E arestat și maltrat. Este apoi eliberat. Pleacă, din nou, la Paris, la Roma, la Ierusalim. Dar, de acum era timpul să stea lîngă ai săi. „Făcuse mii de kilometri prin Europa, cunoscut popoarele latine, iar în Italia cîștigase inima multora pentru cauza poporului nostru. A luat obiceiul să țină o legătură strînsă cu intelectualii și îndeosebi cu tineretul școlar“ (O. Metea).

„Prezența lui Badea Cîrțan în mijlocul tineretului școlar era icoana vie a Ardealului care aștepta eliberarea și unirea cu România“. „Badea Cîrțan era omul unei credințe: credința în biruința și veșnicia poporului român“ (Dr. C. Mureșanu).

După atîtea umblete prin alte țări, umblă din nou, printre ai săi, aducînd — peste munți — cărți purtate în desagi, pentru luminarea românilor din Transilvania.

I se intentează un proces politic la Brașov. Se constată la acest proces că Badea Cîrțan răspîndise cărți în 4619 titluri și 76.621 exemplare. Este condamnat la închisoare. Cărțile confiscate i se ard. Dar el avea depozite pretutindeni, în peșterile munților Bucegi. În 1906 este eliberat. Trece din nou în România. Într-un articol din 26 octombrie cerea pentru țărani: „pămînt, carte și drepturi, toate trei și cit se poate de repede, cu înțelepciune, fără zăbavă“.

Se reîntoarce în Transilvania. Se interesează de situația școlilor confesionale românești. Pleacă din nou în țară. Se simte greu bolnav. Moare în 7 august 1911. Este înmormîntat la Sinaia. Pe crucea de marmură de pe mormîntul său stă scris: „Aici doarme Badea Cîrțan visînd întregirea neamului“, vis care s-a împlinit în anul 1918 și s-a desăvîrșit după 23 August 1944.

Viața sa este pilduitoare, de o evlavie netărmurită pentru carte, considerată lumină și izbăvire pentru poporul său, căruia i-a dăruit toate zilele, toate nădejzile, toate gîndurile lui.

Pr. N. Modoiu

Adevărul divin, una este Viața, una este Calea, date în Iisus Hristos. Cînd s-au împărțit credincioșii din Corint, dezbinîndu-se și certîndu-se, zicînd unii că sînt ai lui Pavel, alții ai lui Apollo, alții ai lui Petru, Sf. Apostol Pavel îi muștră cu asprime, scrînd: „Oare s-a împărțit Hristos?“ „Cine este Pavel și cine este Apollo, decît slujitori prin care ați crezut, slujind fiecare după cum i-a dat Domnul?“ Și „nimic nu poate pune altă temelie, afară de cea pusă, care este Iisus Hristos“ (I Corinteni 1, 13; 3, 5. 11). Un cap al Bisericii (Hristos) și un trup (Biserica lui Hristos), ale cărei mădulari sîntem toți cei ce avem un dub, o credință, un botex, o rînduială etc.

Ea este sfîntă, pentru că Sfînt este Iisus Hristos și pentru că e însușlețită de Dubul Sfînt. Ea e sfîntă și fără prihană pentru că e „mireasa lui Hristos“, care a sfîntit-o pe ea și o sfîntște mereu. Ea e sfîntă pentru că, prin harul divin, purifică pe cei păcătoși, sfînteste pe cei ce se străduiesc să fie buni fii ai ei, buni fii ai Tatălui, să pășească pe urmele lui Hristos, urcînd — cu ajutorul Domnului și al Bisericii — spre piscurile desăvîșirii lui Hristos. Ea e sfîntă pentru că sfîntă e învățătura lui Hristos, sfînte sînt Tainele și alte lucrări ale ei, care toate sînt date pentru sfîntirea mădularelor ei.

Ea este sobornicească, pentru că este pentru toate veacurile, pentru tot pămîntul, pentru toate popoarele. E sobornicească pentru că ne cuprinde pe toți în comunitatea iubirii și fiecare mădular e pârtaș cu celelalte mădulari la viața Bisericii întregi. E sobornicească și pentru că are conducere sinodală, adică învățătura ei, orînduirile ei sînt formulate și hotărîte în sinoade ecumenice, adică sinoade ale episcopilor din toată lumea. Aceste sinoade exprimă credința Bisericii și hotărîrile lor sînt mărturie ale credinței Bisericii și căi de trăire în adevărul lui Hristos.

Ea este apostolească, pentru că, avînd la temelie pe Hristos, „piatra cea din capul unghiului“, e zidită și pe „temelia apostolilor“, „pietre“ ce stau în jurul lui Hristos (Efeseni 2, 20—21). E apostolească pentru că Iisus Hristos a transmis Sfinților Apostoli toată învățătura și toate rînduielele, iar Sfinții Apostoli au dat Bisericii tot ce au primit de la Hristos și Biserica a păstrat și păstrează cu scumpătate tot ce a primit de la Sfinții Apostoli, fie prin scris (Noul Testament), fie prin cuvînt (Sfînta Tradiție). E apostolică, pentru că Sfinții Apostoli, prin punerea mîinilor, au așezat episcopi (și preoți) și harul dat de Sfinții Apostoli primilor episcopi s-a transmis (prin punerea mîinilor) din episcop în episcop pînă astăzi și se transmite mai departe, și nu numai harul, ci și toată învățătura și toate rînduielele apostolești.

Cunoscînd acestea toate, se cuvine să cîștim și să iubim Biserica lui Hristos, comunitatea iubirii și dreptei rînduiele, să trăim după învățăturile și orînduirile ei, căci undă este Hristos acolo este și Biserica și unde este Biserica acolo e și Hristos, și dacă Dumnezeu ne este Tată, Biserica ne este Mamă. Fie preamărit în veci Iisus Hristos, cel ce ne-a învrednicit să fim fii ai Tatălui și fii ai Bisericii, mădulari ale „trupului“ Său!

† NICOLAE

Mitropolitul Ardealului

Din învățăturile Sfinților Părinți

— Să ne sîrguim spre ceea ce este bine, să fugim de scandaluri, de cei care cu fățarnicie amăgesc pe cei ușori la minte.

— Urmași pilda Domnului, iubitori de oameni, plini de dragoste unul către altul, uniți în adevăr.
(Sf. Policarp al Smirnei).

— Dacă ești iubitor de învățătură, fă-te iubitor și de osteneală (spre cele bune). Cunoștința fără faptele care urmează din ea nu este sigură, chiar dacă este adevărată. Căci fapta este întărirea oricărui adevăr.

— Nu vorbi în două limbi, într-un fel arătîndu-te cu cuvîntul și în altul aflîndu-te cu conștiința. Căci pe unul ca acesta Sf. Scriptură îl pune sub osîndă.

— Poruncile (lui Dumnezeu) ni s-au rînduit potrivit cu puterea pe care o avem.

— Păcatul este un întuneric și o ceață a sufletului.

(Sf. Marcu Ascetul).

Buna-cuviință

Vorbind despre „buna-cuviință“ gândul ne duce imediat la cuvântul „cuvincios“, pe care îl știm atât de bine de acasă, când mama și tata — după ce ne puneau ce trebuie în traistă, atunci când trebuia să plecăm la o cale mai lungă, la școală „mai departe“ de pildă — ne repetau amândoi în taină sau cu voce mai tare: „Să înveți și să fi cuvincios“, să te porți bine adică, să fi respectuos, să muncești, să fi corect, să fi de omenie, bunul simț să-ți funcționeze la cel mai înalt grad, cum am spune într-un alt limbaj.

Cu toții sîntem conștienți, că sfatul de mai sus este într-un totul valabil, demn de luat în seamă, nu numai pentru dimineața anilor noștri, ci pentru toată ziua vieții noastre, pentru că, la orice vîrstă am fi, mereu avem cîte ceva de învățat, atît pe linia muncii sau profesiei noastre, cît mai ales și în primul rînd în latura cuminenției sau a omeniei noastre.

Pe lângă alte multe și de valoare căi, în această privință un potrivit ajutor ni-l dă și cartea apărută în Editura Albatros, București 1970 și intitulată: „Buna-cuviință oglindită în proverbe și maxime din toată lumea“, semnată de Dr. Gh. Paschia. După cum chiar în primele pagini se spune, cartea urmărește „învățarea, lumina omului“.

De altfel, după cum știm, proverbele și maximele sînt, în general, izvoare de primă mînă de înțelepciune și cuviincioșie.

În acest sens cîteva exemplificări ne vor fi edificatoare:

— „Munca trezește și educă ascultarea, stăpînirea de sine, atenția, siguranța și răbdarea“ (S. Smiles). Așadar, pe lângă asigurarea pîinii cea de toate zilele, munca ajută mult și la disciplinarea noastră lăuntrică.

— „Nu este binefăcător acela care așteaptă să fie răsplătit, ci numai acela care se hotărăște să facă binele fără să mai aștepte vreo răsplată“ (Democrit). O faptă deci ca să fie cu adevărat bună trebuie făcută din dragoste, în chip desinteresat.

— „Primul pas spre bine este acela de a nu face rău“ (Franklin). Acest lucru ne învață cu deosebire întreg Vechiul Testament.

— „O binefacere primită n-o uita niciodată, ai făcut-o, uit-o îndată“ (P. Syrius). Prin urmare, dacă am făcut o faptă bună s-o uităm, fiind incredințați că Dumnezeu n-o uită, dar să fim totdeauna recunoscători pentru binele ce ni s-a făcut nouă.

— „Ce este omul oare decît o nesfîrșită silință spre mai bine“ (Al. Vlahuță). Așadar, nu ne realizăm, nu ne împlinim ca oameni decît urcînd permanent pe scara virtuților.

— „Cel blînd nu înclină spre război, ci mai mult spre iertare“ (Aristotel).

— „Mai bine să lași copiii creștere bună decît aur“ (Epictet). Viața confirmă în fiecare zi că omenia este moștenirea cea mai de valoare.

— „În lucrurile cele mai mici, unde omul nu are timp să se prefacă, se vede caracterul lui“ (Schopenhauer). Un om adevărat se poartă cu grijă și în cele mici și în cele mari.

— „Niciodată un om cinstit nu se poate apăra cu atîta înverșunare ca mincinosul care a fost prins“ (N. Iorga).

— „Nu voi vorbi de rău nici un dușman dacă este cinstit; nu voi lăuda nici un prieten dacă este mîrșav“ (Teognis).

— „Cum tu îți tratezi părinții, așa te vor trata și copiii tăi“ (Tales din Milet), pentru că ei nu fac altceva decît să aplice ceea ce învață de la tine.

— „Doctorul cel mai bun este cumpătul“ (proverb românesc), ceea ce întărește tot un proverb de-al nostru, care zice: „Cumpăna nepoate e bună la toate“.

— „În tot timpul tinerii să fie învățați și deprinși cu cumpătarea la mîncare și băutură, la somn și veghe, la muncă și joc, la vorbire și tăcere“ (Komensky).

— Nu poți zice cuiva: „Fii curat“ / Dacă pe față nu ești spălat“ (proverb românesc). Dacă pretindem cuiva un lucru bun, trebuie să-l facem noi mai întîi.

— „Că mă disprețuiește cineva? Este treaba lui. Datoria mea este doar să nu fac ori să zic ceva ce merită dispreț“ (Marc Aureliu).

— „Virtutea, adevărata virtute — lucrul cel mai greu de realizat și cel mai de preț — este ceea ce trebuie să urmărim în educație, iar nu

impertinența sau vreuna din grozavele arte care te învață să te descurci în viață“ (J. Locke).

— „Limba este ca un leu: dacă îl ți legat cu lanțuri te păzește, dacă îți scapă te mîncă“ (proverb arab), pentru că limba neînfrînată, vorbirea de rău adică, minciuna, mult rău aduce în lume.

— „Bogăția și stricăciunea, luxul și viciul sînt strîns legate între ele“ (S. Smiles).

— „Mesele prelungite scurtează viața“ (proverb englez). Se știe că îmbuibarea otrăvește corpul.

Pe lângă astfel de cugetări, cartea pe care o semnalăm cuprinde și gînduri din Sf. Scriptură, Sf. Părinți sau scriitori bisericești, ca de exemplu: Înțelepciunea lui Isus Sirah, Pilde, Cîntarea Cîntărilor, Epistolele Sf. Apostol Pavel, Sf. Ioan Gură de Aur, Clement Alexandrinul, Tertulian ș. a., precum și dintr-o seamă de vlădici de-ai noștri, ca de pildă: din Cazania mitropolitului Varlaam, din Predicile lui A. Ivireanul ș. a.

Pentru toate aceste motive, citirea acestei cărți este cît se poate de folositoare, de ziditoare de suflet.

Gb. Papuc

Sfînta Maria Magdalena

„Maria, care s-a ostenit mult pentru voi“
Rom. 16, 6

Sf. Ap. Pavel, în epistola către creștinii din Roma, ține să salute în mod deosebit și pe o creștină cu numele Maria, „care s-a ostenit mult“ pentru creștinii de acolo. Cine a fost acea Marie nu știm. Sf. Ioan Gură de Aur era de părere că acea Marie nu e alta decît Maria Magdalena de care ne vorbesc Sf. Evanghelii. În acest caz ea „s-a ostenit mult“ nu numai pentru credincioșii din Roma, ci pentru întreaga creștinătate. Pentru multele ei ostenele, Biserica a așezat-o între Sfinți și a socotit-o „întocmai cu apostolii“. Ea se bucură de o cinstire universală între creștini, pomnirea ei făcîndu-se în 22 iulie, atît de Biserica noastră, cît și de cea catolică și anglicană.

S-a numit Magdalena după orașul Magdala din Galileia de unde era originară. Din Galileia erau cei mai mulți din apostolii Domnului. Galileenii se distingeau prin sinceritate, bunătate, simplitate etc. Un singur lucru știm despre Maria Magdalena înainte de a urma Mîntuitorului și anume că fusese bolnavă și că a fost vindecată de El, scăpînd-o de 7 demoni. Pentru această binefacere primită, ea a rămas recunoscătoare și devotată Domnului în tot restul vieții. Ea s-a pus în slujba Domnului cu tot ceea ce a avut. E prima din șirul de femei care, împreună cu altele, l-au însoțit pe Domnul și „slujeau din avutul lor“ (Luca 8, 3). E știut că Mîntuitorul a fost sărac, fără casă, fără masă, numai cu haina ce purta, mîncînd pîine de orz, hrana oamenilor săraci, încît a putut spune că: „Vulpile au vizuini și păsările cerului cuiburi, Fiul Omuului însă nu are unde să-și plece capul“ (Matei 8, 20). Se înțelege că săracii care alergau la Mîntuitorul primeau ajutoare de la aceste femei evlavioase.

Dar devotamentul neobișnuit pe care Maria Magdalena l-a arătat Binefăcătorului ei, strălucește în vremea patimilor Domnului cînd apostolii, fiind biruiți de frică, au fugit și s-au ascuns (Matei 26, 56), pe cînd femeile s-au dovedit mai curajoase și între acestea cea dintîi era Maria Magdalena. Cînd toată ura și batjocura dușmanilor se revărsa asupra lui Iisus cel răstignit, cînd ucenicii au fugit, ochii Lui au putut să se mîngîie, vîzînd devotamentul neclintit al acelor femei, între care a fost și Maria Magdalena (Matei 27, 56). Ea a fost lângă Domnul nu numai cînd a făcut minuni și mulțimile îl aclamau, ci și cînd El a fost răstignit. Ea a fost de față și la înmormîntarea Lui (Matei 27, 61).

Dar iubirea Mariei Magdalena e tare ca și moartea (Cînt. Cîn. 8, 6), căci și după moartea lui Iisus, ea nu l-a părăsit, ci dis-de-diminețată, încă întuneric fiind, ea aleargă la mormînt cu miresme ca să unșă trupul lui Iisus, să-și facă datoria cea din urmă. Ea primește acum un nou nume, acela de mironosiță, adică purtătoare de mir. Dar și între mironosițe ea e prima.

După toate acestea nu mai e de mirare că înviind Iisus, „El s-a arătat întîi Mariei Magdalena“, cum ne spune Sf. Marcu (16, 9). Ea care a fost prima în slujirea Domnului, prima la pi-

ciorele crucii și la înmormîntare, a fost răsplătită cu bucuria de a fi văzută prima pe Iisus înviat. Ea a vestit prima pe Ap. Petru și Ioan, că mormîntul e gol. Prin aceasta ea a fost așa-zicînd apostolul apostolilor în vestirea minunii Învierii. În adevăr ea a fost „întocmai ca apostolii“. Sf. Ev. Ioan ne istorisește cu obișnuita lui delicatețată amănuntele arătării Domnului față de această femeie (Ioan 20, 11—18). Pe cînd ea plîngea la mormînt și îngerii i-au zis: „Femeie, de ce plîngi? Pe cine cauți?“, convinsă că trupul Domnului a fost luat de cineva, a răspuns: „Că au luat pe Domnul meu și nu știu unde l-au pus“. În acest timp ea se întoarce și vede pe Iisus stînd, dar nu îl recunoaște, ci, socotind că e grădinarul, îi zice: „Doamne, — în înțelele de domnule — dacă tu l-ai luat, spune-mi unde l-ai pus și eu îl voi ridica“. Maria Magdalena, covîșită de atîta durere și preocupată numai de dorința de a cinsti trupul mort al lui Iisus, nu-l cunoscuse pe Domnul înviat, fiindcă ea, care a asistat la înmormîntarea Lui, nici prin vis nu-i trecea ideea că Iisus ar putea să învie. Ea s-a trezit ca dintr-un somn și l-a recunoscut pe Mîntuitorul înviat, numai în clipa cînd și-a auzit rostit numele cu accentul obișnuit de Iisus: „Maria!“. Abia atunci, i s-au deschis ochii și în marea ei emoție n-a putut să rostească decît un singur cuvînt: „Rabuni“ (adică Învățătorule), în care și-a pus tot sufletul ei.

Dacă, de emoție, Maria Magdalena n-a putut rosti decît un cuvînt, în schimb n-a putut să se stăpînească să nu îmbrățișeze picioarele Învățătorului. „Iisus i-a zis: Nu te atinge de mine, căci încă nu m-am suit la Tatăl meu. Mergi la frații mei și le spune: Mă sui la Tatăl meu și Tatăl vostru și la Dumnezeu meu și Dumnezeu vostru“. Această scenă mișcătoare a fost foarte adesea zugrăvită de cei mai mari pictori ca Giotto, Fra Angelico, I. Brueghel I. etc.

Maria Magdalena a propovăduit credința creștină în multe părți, ajungînd pînă în Italia, unde, după tradiție, a avut curajul să se prezinte și înaintea împăratului Tiberiu, ducînd un ou roșu și spunîndu-i: „Hristos a înviat!“, un obicei care a rămas între creștini pînă azi.

Viața Mariei Magdalena s-a sfîrșit în Efes, unde a fost îngropată. Moaștele ei au fost mutate în sec. al 9-lea în Constantinopol, iar din sec. 13-lea au fost duse la Roma.

Pilda vieții și ostenele Mariei Magdalena sînt adînc grăitoare.

Prot. A. Radu

Păstorul dacic*

Noaptea pe munți se înalță și cerul spuzit e de stele.

Stau lângă foc în poiană și-n juru-mi dorm oile mele.

Fluierul meu a tăcut, căci e ceasul de pace deplină,
Cînd căprioara coboară la apa izvorului lină.

Cînd și cocoșii de munte vestesc miezul nopții
înstelate,

Cînd și berbecul de aur s-avîntă în pășuni
luminate.

Cerul întins e poiană albastră cu oi lucitoare,
Singur Zamolxis le paște și-n riul cu ape-n vîltoare

El le adapă doar noaptea, ca nimeni să nu i le vadă,

Leul năpraznic și Ursul zadarnic rîvnesc după pradă.

Slobod ca steaua pe cer rătăcesc eu din creastă
în creastă,

Oile să mi le pasc liniștite, sub zarea albastră.
Mîndră pășune de sus se-nînde peste patria Dacă,

Marginea albă de cer spre cîmpia rodită se pleacă.

Stau lângă foc în poiană și-n juru-mi dorm oile mele;

Sus, în pășunea cea vînată, pasc acum turme de stele.

Z. Lațcu

* Îmbinate cu elemente din lumea realului și a basmului, versurile de față evocă o frîntură de viață, desfășurată în negurile vechimii, pe strămoșeștile și frumoasele noastre plaiuri.